

Handlingsrom ved kjøp av FoU-tjenester

Kitty Amlie Tverrå
Seniorrådgiver, Seksjon for innkjøp

UNIVERSITETET I BERGEN

Tema

Offentlige oppdragsgivere plikter å følge anskaffelsesregelverket ved kjøp av tjenester

- Når kan unntaket for kjøp av forsknings- og utviklingstjenester benyttes?
- Hva er forskjellen på en samarbeidspartner og en underleverandør i et forskningsprosjekt?

Bilde: UiB

Rammer for innkjøpsvirksomheten

- EU-direktiv om offentlige anskaffelser
- Lov og forskrift om offentlige anskaffelser
- Statens økonomireglement

Hvem gjelder regelverket for?

Universitet
og
høyskoler

Stat og kommuner

Forsknings-
institutt

Andre offentligrettslige organer

- som tjener allmennhetens behov og ikke er av industriell eller forretningsmessig karakter
- er selvstendige rettssubjekt
- har tilknytning til det offentlige
 - finansiering
 - kontroll/styring

Lov om offentlige anskaffelser

Lovens formål:

*” Loven skal fremme **effektiv bruk** av samfunnets ressurser. Den skal også bidra til at det offentlige opptre med **integritet**, slik at allmennheten har **tillit** til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.”*

Lov om offentlige anskaffelser

Det offentlige har altså et lovpålegg om å fremstå forretningsmessig. Dette skal vi gjøre ved å følge visse grunnleggende prinsipper:

- Konkurransen
- Etterprøvbarhet
- Likebehandling av leverandører
- Forutberegnelighet
- Forholdsmessighet

Rettslig utgangspunkt

- Anskaffelsesregelverket gjelder ved **alle kjøp av varer og tjenester over 100 000 eks. mva.**
- Noen unntak
 - enkelte FoU-tjenester
 - anskaffelser der det ikke er mulig å gjennomføre konkurranse
 - snevre unntak

Hovedsatsingsområder

Globale samfunnsutfordringer

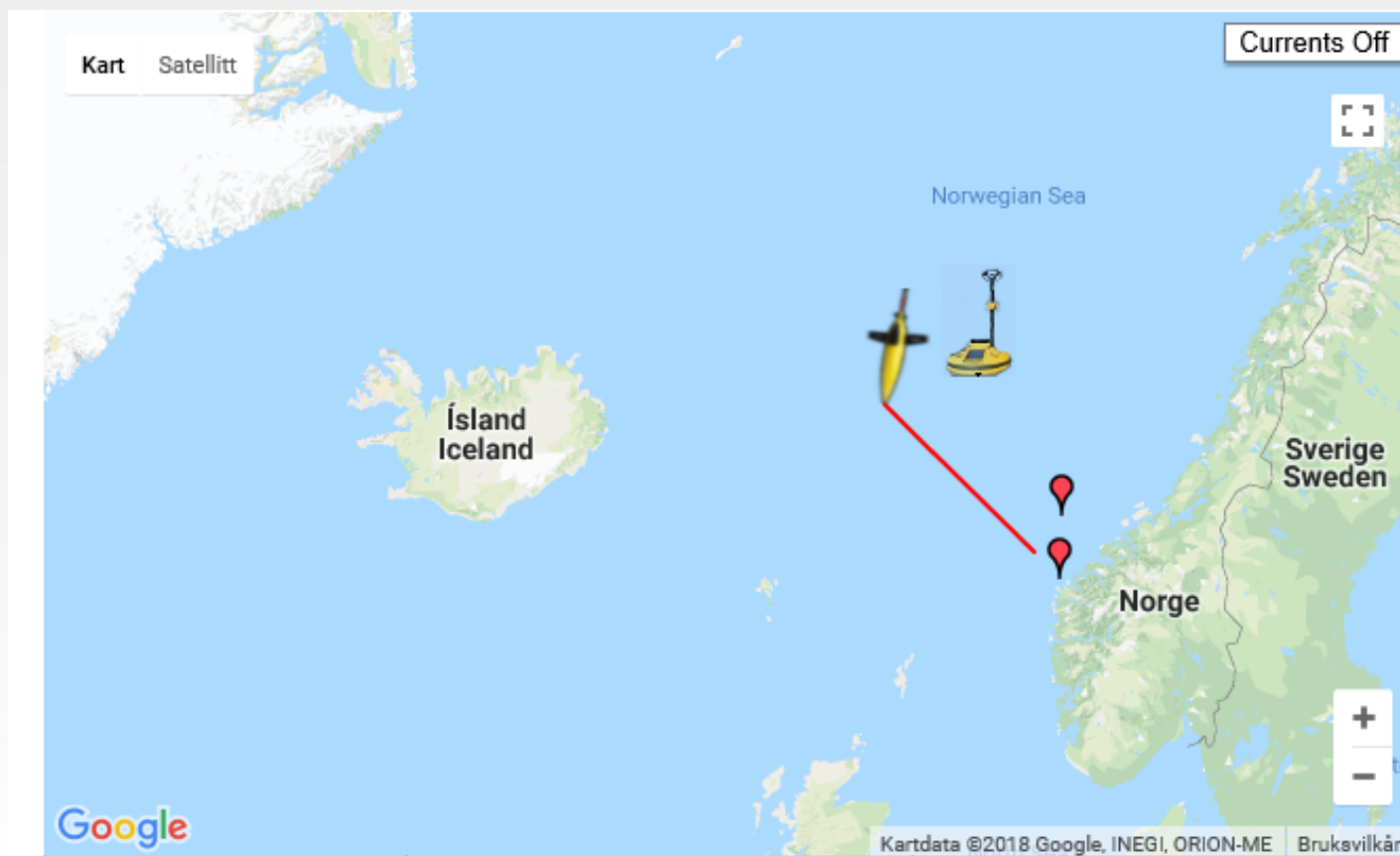
Marin forskning

Klima- og energiomstilling

Eksempel – Prosjekt STRØM

Kilde: <http://naco.gfi.uib.no/page/buoy.html>

Eksempel – Prosjekt STRØM

- Tenkt forskningsprosjekt v/ UiB om havstrømmer
 - midler fra NFR og EU
 - flere aktører
- Budsjett til lønn, drift, investeringer
 - men ikke til kjøp av tjenester
- Samarbeidspartene er tildelt egne midler
- Et tysk institutt er nevnt som en aktuell samarbeidspartner
 - men er ikke listet som det, og har ikke eget budsjett

Videre – prosjekt STRØM

- En av målsetningene i prosjektet:
 - å utvikle ny måte å analysere resultater fra måling av havstrømmer; ny modell
- Prosjektledelsen mener det er helt nødvendig for å oppnå målsetningene med prosjektet, at det tyske instituttet utfører spesifikke analyser
 - Hvilken rolle skal det tyske instituttet få i prosjektet?
 - Hvilke regler må vi forholde oss til?

Om forskjellen på samarbeidspartner og tjenesteleverandør

- Konkret vurdering
 - Er det et kjøp av en tjeneste?
 - Eller er dette et felles prosjekt der prosjektansvarlig/koordinator videreformidler midler fra finansieringskilden?
 - realiteten avgjør – ikke hva en har kalt det

Hvordan skille mellom ulike typer eksterne parter

Samarbeidspart

- deltar i prosjektet
- medansvarlig
- rettigheter til resultater
- får andel av budsjettet
- ingen mva-plikt

Samarbeidsavtale

Tjenesteleverandør

- påtar seg et oppdrag
- leverer en konkret og avgrenset tjeneste
- ikke rettigheter til resultater
- markedsvilkår
- mva-plikt

Innkjøpsavtale

Informasjon fra Forskningsrådet, se

<http://www.forskningsradet.no/no/Samarbeidsavtaler/1253992589820>

EU Horizon 2020 – Beneficiaries and third parties

Beneficiaries = kontraktsansvarlig og samarbeidsparter

Andre: Four basic types of third-party support:

1. **Purchasing goods and services** (Art. 10, AMGA)
 - **anskaffelse** av ulike typer varer og tjenester
2. **Subcontracts** (Art. 13, AMGA)
 - **Anskaffelse (tjenestekjøp)** som gjelder oppgaver i prosjektet
3. **Linked third parties** (Art. 14, AMGA)
 - datterselskap, langsiktige samarbeidsparter
4. **Other third-party contributions** (Art. 11-12, AMGA)
 - utlånt personell, bruk av andres infrastruktur

Bestandddeler i et forskningsprosjekt

Prosjekt

Nyrekuttering

Innkjøp - anskaffelse

Samarbeidsavtale

Innkjøp – anskaffelse

Kjøp av tjeneste

Hovedregel: Konkurransen

- følge lov og forskrift om offentlige anskaffelser

To aktuelle unntak:

- 1) bare en leverandør kan utføre tjenesten
 - derfor umulig å gjennomføre konkurranse
- 2) FoU-tjeneste som oppfyller visse vilkår

Begge unntak forutsetter **dokumentasjon** av at vilkårene for unntaket er oppfylt og begrunnelse for hvorfor man ikke velger konkurranse.

NB! Kontakt egen seksjon for innkjøp!

FoU-unntaket – anskaffelsesforskriftens § 2-5

OECD definisjon i Frascatimanualen:

"Forskning og utviklingsarbeid (FoU) er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap, herunder kunnskap om mennesket, kultur og samfunn – og omfatter også bruken av denne kunnskapen til å finne nye anvendelser."

Bilde: UiB

FoU-unntaket – anskaffelsesforskriftens § 2-5

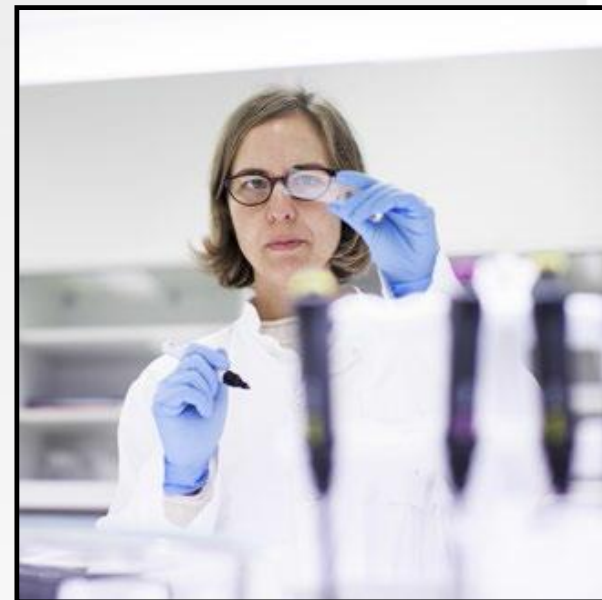
Bakgrunn:

- ønske om vitenskapelig og teknologisk nyutvikling i Europa
- partnerskaps- og investeringslignende forhold
- anskaffelsesreglene mindre egnet

Snevert unntak

Konsekvens

- kan gå direkte til en leverandør uten konkurranse

Vilkår

Unntaket gjelder under følgende betingelser:

- 1) Hovedelementet i kontrakten må være forskning og utvikling
- 2) Oppdragsgiver betaler ikke fullt ut for FoU-tjenesten, eller FoU-tjenesten tilfaller ikke oppdragsgiveren fullt ut i hans virksomhet

Informasjon på nett:

- <https://www.anskaffelser.no/nar-markedet-ikke-har-noen-losning/forsknings-og-utviklingskontrakter/unntak-enkelte-fou-kontrakter>

FoU-kontrakt

- Må være en **kontrakt** om levering av en tjeneste
- Gave eller tilskudd uten motytelse er ikke omfattet

«Betaler ikke fullt ut»

- Delfinansiering av forskning og utvikling
 - anskaffelsesregelverket ansett som mindre egnet
- Eksempler:
 - oppdragsgiver og leverandør deler på kostnadene
 - finansiering fra tredjepart
 - konkret vurdering

Illustrasjon: colourbox.com

«Tilfaller ikke oppdragsgiveren fullt ut i hans virksomhet»

- Kravet innebærer at også andre enn oppdragsgiver skal benytte resultatene av tjenesten
- kunne vises til konkrete og direkte fordeler for andre enn oppdragsgiver
- nytteverdien for andre må være reell

Bilde: UiB

Universitetet som FoU-leverandør

- kan levere tilbud som svar på kunngjort forespørsel eller invitasjon til å levere tilbud i konkurranse
- kan bli bedt om å utføre et oppdrag (uten å være i konkurranse med andre)
- kan selv ta initiativ til å utføre forskning mot at andre finansierer
- søke om finansiering av forskningsprosjekt

Videre – Universitetet som FoU-leverandør

- Det er oppdragsgiver som er ansvarlig for å vite:
 - om de må følge reglene om offentlige anskaffelser
 - om dette oppdraget er omfattet av anskaffelsesreglene eller ikke

Risiko

Unntak - gjennomfører ikke konkurranse

- Risiko for klager
- Dersom domstolen eller klageorganet kommer til at det ikke er grunnlag for unntak
 - kan måtte betale overtredelsesgebyr og evt erstatning til en konkurrerende leverandør
 - kontrakten kan kjennes uten virkning
- Risikoen kan reduseres ved at man gjennomfører konkurranse i utgangspunktet eller ved at man kunngjør intensjonen om å inngå kontrakt uten konkurranse

Statsstøtte

- Med statsstøtte mener vi at det offentlige gir fordeler til en bestemt bedrift og dette kan være egnet til å påvirke konkurransen i markedet
 - Anskaffelse = konkurranse = markedspris
 - Ingen statsstøtte
- Statsstøtte er i utgangspunktet forbudt
 - enkelte unntak
- FoU-tjeneste unntatt anskaffelsesregelverket
 - kan innebære statsstøtte

Lenke til informasjon:

<https://www.forskningsradet.no/no/Statsstotteregelverket/1254004171884>

